Austen Ivereigh

KAKO ZAGOVARJATI VERO

brez povzdigovanja glasu

DRUŽINA 2022

Vsebina

Uvod 7

Prvo poglavje. 29
Časovna dvojčka: Cerkev in politično življenje

Drugo poglavje. 52
Svoboda in enakopravnost: sodelavci, ne tekmeci

Tretje poglavje 71
Vprašanja o spolnosti: katoličani in človekova spolnost

Četrto poglavje. 91
Cerkev na mejnih področjih: prebivalstvo, razvoj, AIDS in okoljevarstvo

Peto poglavje 112
Varovanje temeljev: spodbujanje zakonske zveze

Šesto poglavje 134
Zaščita nerojenih v kulturi odmetavanja

Sedmo poglavje 155
Nikoli več: dediščina spolnih zlorab s strani duhovnikov

Osmo poglavje 179
Svetloba na koncu poti: upor proti evtanaziji

Deveto poglavje 200
Nedokončano delo: ženske in Cerkev

Uvod

Ko je leta 2012 izšla prva izdaja knjige *Kako zagovarjati vero brez povzdigovanja glasu*, so njene prve besede našle odmev med številnimi katoličani, ki so se znašli sredi soja žarometov. »Poznamo ta občutek,« se je začelo,

> »ko se v trenutku preleviš v tiskovnega predstavnika Katoliške cerkve, medtem ko stojiš ob fotokopirnem stroju, uživaš ob pijači s prijatelji ali pa ko skupina ljudi nenadoma utihne in se vse oči uprejo vate. 'Katoličan si, ali ne?' vpraša nekdo. 'Hm, res je,' priznaš in se negotovo oziraš v množico, ki se ti ta trenutek zdi podobna razjarjeni tolpi. Papež naj bi izjavil nekaj povsem nezaslišanega. Ali pa je nekdo omenil vprašanje aidsa in kondomov. Morda je beseda nanesla na istospolne zakonske zveze. In zdaj si tu, poklican, da braniš Katoliško cerkev, ker si prejel zakrament svetega krsta, za to nalogo pa se počutiš podobno oborožen kot Daniel v levjem brlogu. 'Daj no,' se zdi, da te spodbujajo, vendar tega dejansko ne izrečejo. 'Upraviči cerkveni nauk!'«

Ne dolgo po izidu knjige je v Rimu zasedala škofovska sinoda o novi evangelizaciji – posebnem izzivu o tem, kako širiti krščansko sporočilo v kulturah, kot so Združene države Amerike in Evropa. V teh kulturah so ljudje prepričani, da vedo, kaj želi Cerkev povedati, in menijo, da to ni več niti pomembno niti resnično. Projekt Katoliški glasovi, iz katerega je knjiga nastala, je bil med zasedanjem sinode pohvalno izpostavljen kot zgled novega pristopa, ki se neposredno spopada s tem

izzivom, tako da običajnim katoličanom dopušča, da se z njim ne soočajo kot z grožnjo, temveč z dragoceno priložnostjo, pa naj gre za pogovore v medijih ali klepet s prijatelji ob kavi.

Knjiga, podobno kot projekt, je prinašala preprosto sporočilo: ko naletite na žgočo tematiko, se ji ne izognite na daleč. Sprejmite jo kot priložnost. Ko mediji govorijo o Cerkvi, ljudi to zanima, postanejo radovedni, navdušeni, jezni, celo ogorčeni. Vsekakor ste pridobili njihovo pozornost. Naučite se, kako izkoristiti ta trenutek. Ne iščite zasilnega izhoda, temveč se na takšne razmere dobro pripravite.

Temu je namenjena ta knjiga. Pri povzemanju metod in spoznanj projekta Katoliški glasovi in njihovi uporabi pri odzivu na »občutljiva vprašanja«, v katerih si Cerkev in sodobna družba nasprotujeta, je bila knjiga *Kako zagovarjati vero brez povzdigovanja glasu* v izjemno pomoč tisočem katoličanov, pa naj gre za dolgoletne redne obiskovalce bogoslužij ali mlade, ki še raziskujejo svojo porajajočo se vero in so se znašli pod pritiskom svojih vrstnikov. S pomočjo knjige je bilo uspešno zgrajenih več mostov med krščanskimi skupnostmi, ki so iskale ljubeče in prepričljive načine v zagovor številnim žgočim vprašanjem, in si celo prizadevale za pravico, da kot kristjani in krščanska občestva obstajajo zunaj cerkvenih zidov, sredi kulture, ki meni, da so obtičale v preteklosti.

Nova izdaja knjige je bila potrebna, ker so se kljub dejstvu, da so razmere zelo podobne tistim leta 2012, nekatere stvari korenito spremenile. Nekatera vprašanja so izzvenela, pojavila pa so se številna druga. Mnogi popravki in posodobitve dosti bolje odsevajo teme, s katerimi se soočamo danes. Avtorja pa sta v prenovljeni različici upoštevala tudi nov, pomemben dejavnik v medsebojnem sporazumevanju Cerkve in sodobne družbe. Ime mu je Frančišek.

Papež Frančišek je bil izvoljen marca leta 2013, le nekaj mesecev po zasedanju sinode o novi evangelizaciji, o omenjeni temi pa je razmišljal v svoji apostolski spodbudi, izdani no-

vembra 2013, *Veselje evangelija*. V njej je zapisal, da sodobne razmere kličejo po »novih pristopih in argumentih« ter po »ustvarjalni apologetiki, ki bo pri vseh ljudeh spodbujala večjo odprtost za evangelij«. Papež Frančišek je s svojo izjemno sposobnostjo, da se dotakne src in razuma ljudi, ki so oddaljeni od Cerkve, odličen zgled za »nove pristope«, potreba, ki je bila poudarjena na sinodi.

Frančišek je oblikoval ne le nova sredstva papeške komunikacije, temveč tudi nove načine govorjenja o Cerkvi in njenih naukih, ki so v resnici zelo starodavni, saj so jih že stoletja uporabljali duhovniki in misijonarji, ki so pri ljudeh najprej začeli nagovarjati strahove in hrepenenja, njihove bolečine in želje ter jim posredovati sporočilo, da si usmiljeni Bog, ki ima srce odprto za vse trpeče, prizadeva za njihovo ozdravljenje in osvoboditev. »Oznanjevanje odrešujoče Božje ljubezni je na vrsti pred moralnimi in verskimi zapovedmi,« je papež Frančišek pojasnil v pogovoru za medije septembra 2013 in dodal, da se v Cerkvi tega vrstnega reda prepogosto lotimo napačno. Papež je dosegel nekaj pomembnega. To je bil tudi razlog za začetek projekta Katoliški glasovi.

Zgodba projekta Katoliški glasovi

Dejavne katoličane malce povprašajte o njihovi Cerkvi in veri in večinoma boste dobili precej zadovoljive odgovore. Seveda boste slišali kakšno pritožbo, zgodbe o pomanjkljivostih in pomisleke glede tega ali onega nauka, in nihče bolje ne pozna napak Cerkve – kot celoto ali pa posamičnih naključnih zmot – kot njeni dejavni člani. Toda katoličani vam bodo tudi povedali, da je Cerkev kraj ljubezni in toplega sprejema, rasti in ozdravljenja, podpore in spodbude, modrosti in milosti, brezpogojnega sprejemanja, ki igra ključno vlogo pri rasti bolj človeškega in

ljubečega sveta. To je veličastna zgodba našega časa, o kateri mediji ne poročajo: katoličani ljubijo svojo Cerkev.

Zato je razumljivo razočaranje ob tako drugačni podobi Cerkve med poročanjem v medijih, kjer to ustanovo predstavljajo kot dogmatično, nestrpno in polno predsodkov, ustanovo, ki si prizadeva le za lastne interese, ki vsiljuje in izključuje. Na kratko: »ne« namesto »da«. To neskladje med dojemanjem Cerkve v družbi in stvarnostjo, ki jo poznajo njeni privrženci, je spodbudilo nastanek projekta Katoliški glasovi septembra 2010, ko se je Velika Britanija pripravljala na obisk papeža Benedikta XVI.

Oblikovala se je skupina laikov, ki so jo sestavljali »običajni katoličani«, študentje ali zaposleni, s službami, otroki in hipotekami, ki so bili trdno odločeni, da bodo stvarnost cerkvenega nauka pojasnjevali na radiu in televiziji.

Urednikom so bili predstavljeni kot »medijem prijazni, pripravljeni na nastope v studiu, in prav nič domišljavi«: z veseljem odgovarjajo na vprašanja, so razumevajoči do medijev in časnikarstva, seznanjeni z zahtevami triminutnih pogovorov v živo in si močno želijo predstaviti ne lastne poglede, temveč poglede večine katoličanov, ki so zvesti svoji Cerkvi. Bili smo »neuradni, toda verodostojni«: operacijsko neodvisni od škofov, nismo bili njihovi tiskovni predstavniki, imeli pa smo njihov blagoslov; dobro poučeni laiki, ki smo lahko ponudili verodostojen, natančen komentar. Če vas zanima, kaj Cerkev veruje in uči, nas lahko pokličete. Ne glede na to, kako kočljivo ali sporno temo obravnavate, pridemo – z veseljem komentiramo, razpravljamo ali se pogovarjamo o tako rekoč kateri koli medijski zgodbi.

Projekt je bil izjemno uspešen, deležen pohvale škofov in medijskih komentatorjev. Katoliški glasovi so sodelovali v številnih razpravah ter radijskih in televizijskih programih, pojavljali so se na vseh osrednjih medijskih mrežah v Veliki Britaniji, in tako pripomogli k spremembam pri poročanju o papeževem obisku,

pa tudi pri dojemanju Cerkve v britanskih medijih. Od leta 2010 smo izurili več deset novih govorcev, sodelovali v številnih radijskih in televizijskih oddajah ter mnogim katoliškim organizacijam pomagali z nasveti in delavnicami. Projekt se je razširil tudi v tujino, v več kot 16 držav, vključno z Združenimi državami Amerike, iz njega pa so se razvili številni drugi projekti: programi, urjenja in delavnice javnega nastopanja.

Katoliški glasovi v Združenih državah Amerike po enakem zgledu nudijo pomoč katoličanom na različnih področjih, pa tudi cerkvenim medijskim delavcem, od leta 2012, ko so ameriški škofje postali glavni zagovorniki verske svobode v luči vedno večjih pritiskov. Organizacija je pomagala tudi pri pripravi obiska papeža Frančiška v Filadelfiji, kjer se je sveti oče udeležil Svetovnega srečanja družin, ter v New Yorku in Washingtonu.

Projekt v osnovi temelji na skoraj preveč preprostem izhodišču: če želimo v sodobni zahodni kulturi govoriti o Cerkvi, ne smemo pričakovati, da nam bo vsakdo nemudoma pripravljen prisluhniti. Preveč filtrov obstaja, ki to preprečujejo. V komunikacijskem žargonu se ti filtri imenujejo »okviri«. Če želimo, da nas razumejo, se moramo najprej naučiti, kako izstopiti iz okvirov, uveljavljenih v naši kulturi, ki nam preprečujejo, da bi bili slišani. To imenujemo »preoblikovanje« in pri Katoliških glasovih predstavljamo metodo, ki to vsakomur omogoča.

Papež Frančišek je »veliki preoblikovalec«.

Eden od najbolj nepozabnih trenutkov iz prvih mesecev njegovega pontifikata je znameniti pogovor s časnikarji med letom proti Rimu, ko se je vračal s Svetovnega dneva mladih v Riu de Janeiru julija 2013. Na zelo določno vprašanje o neki istospolno usmerjeni osebi je odgovoril z besedami: »Kdo sem jaz, da bi sodil?« Njegov odgovor je odmeval po vsem svetu, v enaki meri je povzročil osuplost in navdušenje in kmalu zaživel povsem samostojno. Komentatorji so hitro poudarili, da je bil navedek »Če je oseba istospolno usmerjena in išče Boga in pri

tem izkazuje dober namen, kdo sem jaz, da bi sodil?« izrečen kot del pojasnila cerkvenega nauka o istospolni usmerjenosti, začenši s pozivom v *Katekizmu Katoliške cerkve*, da istospolno usmerjenih oseb ne smemo potiskati na obrobje.

Sporočilo so nekateri morda resnično zlorabili v svoj namen, toda večina ga je slišala in razumela jasno in glasno: Bog ljubi in sprejema vsakogar, Cerkev pa si prizadeva, da bi presegla njihovo diskriminacijo in izključevanje.

To je bilo sporočilo, ki ga ljudje od Cerkve niso bili vajeni slišati. Običajno so bili deležni sodbe, ne usmiljenja. Slišali so sporočila o vlogi in namenu spolnosti, ki je pridržana za moškega in žensko, v zakonski zvezi, za razliko od »po naravi neurejenih« nagnjenj istospolne usmerjenosti, pogrešali pa so tople besede dobrodošlice in sprejetosti. Frančišek s tistimi nekaj besedami k cerkvenemu nauku ni ničesar dodal, odstranil pa je filter, ki je preprečeval, da bi ljudje slišali sporočilo, in poslušalce odprl do te mere, da so znova premislili o svojih predsodkih do Cerkve. To je preoblikovanje.

Frančišek to imenuje »oznanjevanje v misijonarskem tonu«. V apostolski spodbudi *Veselje evangelija* opozarja na način, na katerega sodobni medijski filtri krčijo in izkrivljajo sporočilo Cerkve ter ga predstavljajo kot vrsto prepovedi, grehov in napak ali pa kot obliko ravnodušnosti ali samozanikanja. Toda »evangelij nas predvsem vabi, naj se odzovemo Bogu ljubezni, ki nas odrešuje, naj vidimo Boga v drugih in naj izstopimo iz sebe, da bomo v drugih videli dobro. Pod nobenimi pogoji tega povabila ne smemo prikriti!« meni sveti oče. Po njegovem mnenju je »največje tveganje«, s katerim se sooča Cerkev, da brez tega povabila »velika stavba katoliškega moralnega nauka lahko postane hišica iz kart«.

Frančiškova pripomba »Kdo sem jaz, da bi sodil?« je sprožila tako močan odziv, ker je trčila ob globoko ukoreninjen okvir, podkrepljen s sodobno družbo. Prevladujoča etika avtonomije ljudem daje pravico, da odločajo o svoji prihodnosti, skupine, ki so izkusile diskriminacijo, pa si po njenem zaslužijo posebno

sočutje in položaj. Ta svetovni nazor prevladuje med izobraženim mestnim prebivalstvom v zahodni družbi in vsa sporočila, ki izvirajo zunaj njega, so sprejeta sumničavo, češ da spodbujajo diskriminacijo in izločevanje. Zaradi razširjenosti tega filtra je vse, kar Cerkev izreče o vprašanju istospolne usmerjenosti, izkrivljeno in popačeno. Začnite razpravo o istospolni usmerjenosti z izhodiščem o Božjem namenu spolnosti ali pa idejo o moralno urejenih in neurejenih nagnjenjih: vse, kar bodo ljudje od vas »slišali«, bo poskus iskanja Božje kazni za vaše predsodke. Vse drugo bo filter odstranil. Sledil bo pogovor gluhonemih – ali pa tekma v tem, kdo bo koga preglasil.

Lahko pa začnete govoriti o moralnih namenih zunaj tega okvira, kakor je storil Frančišek, in učinek bo sogovornika povsem razorožil. Odprta srca in razum. Končno lahko prisluhnemo drug drugemu.

Kaj kritiki resnično verjamejo

V mesecih priprave na papežev obisk leta 2010 smo pregledali seznam obtožb proti Cerkvi, ki nam ga je priročno odstopilo *ad hoc* združenje humanistov, sekularistov in zagovornikov pravic istospolno usmerjenih po imenu »Protest proti papežu«, in se pri tem nismo vprašali, zakaj napadajo katoličane, temveč kaj njihovi napadi razkrivajo o stališčih protestnikov. Zanimalo nas je, kaj jih žene na njihovi poti.

V vsakem primeru smo odkrili pozitivno vrednoto, moralno vrednoto, na katero se je kritik zavestno ali podzavestno skliceval. Ugotovili smo, kakšno škodo v medsebojnem sporazumevanju med katoličani in nekatoličani večino časa povzroča domneva, da je drugi nasprotnik vrednote, ne pa njen zagovornik. Sodobni liberalizem, recimo, Cerkev krivi za preveliko zagrizenost in nestrpnost in katoličani se zlahka znajdejo v

Šesto poglavje

Zaščita nerojenih v kulturi odmetavanja

– Vprašanja za izziv –

- *Zakaj bi si Katoliška cerkev želela zakonsko prepoved splava? Ali naj ženska ne bi imela pravice do izbire?*
- *Zakaj Cerkev postavlja nauk pred zdravstvene koristi raziskav na zarodnih matičnih celicah?*
- *Zakaj bi Cerkev želela zatreti upanje neplodnih parov, ki si želijo otroka, z nasprotovanjem oploditvam v epruveti in s pomočjo nadomestnega materinstva?*
- *Kdo bo pomagal ženski, ki se je znašla v na videz brezizhodnem položaju?*

Vse odkar je splav postal vprašanje avtonomije – »pravica ženske do izbire« – in je obtičal v razpravah o državljanskih pravicah, je razprava o njegovi zakonitosti postala ena od najobčutljivejših v sodobni zahodni kulturi ter vir neizmerne bolečine in zmede. Zgolj v Združenih državah Amerike je bilo opravljenih več kot 50 milijonov splavov, odkar je tamkajšnje vrhovno sodišče leta 1973 splav uzakonilo v vseh treh trimesečjih nosečnosti. Toda ker ga še vedno obravnavamo kot zasebno vprašanje, stvar posameznika, redko razpravljamo o velikanskih razsežnostih vpliva te zakonite, namerne smrti na družbo – in razprava o tem vprašanju je zelo redko vljudna.

Zaščita nerojenih življenj je verjetno najbolj znano javno mnenje Katoliške cerkve, odločna obramba pravice do človeškega življenja, ki je večina sodobne družbe ne priznava. Cerkev pa ne nasprotuje le splavu, temveč tudi kakršnim koli poskusom na nerojenem človeškem življenju, kloniranju, umetnemu spočetju in uboju zarodka, ki ga znanost obravnava zgolj kot »skupek celic« in ne kot začetek človeškega življenja, ki ga je ustvaril Bog in je vredno vsega spoštovanja.

Počasno izginjanje tega spoštovanja je otrdelo človekovo vest. »Sprejemanje splava vsej družbi pošilja znamenje, da se človeško življenje lahko zavrže in da nekaterih življenj niti ni vredno zaščititi,« je nadškof José Gómez dejal v nagovoru udeležencem zbora v podporo življenju v Los Angelesu leta 2013. »Poleg tega je uzakonitev splava naše voditelje zavedla v napačno razmišljanje, da lahko probleme v družbi rešujejo z jemanjem življenj ali preprečevanjem, da se nova življenja sploh rodijo.«

Kljub priložnostnim in postopnim zmagam v prizadevanjih, ki so se razvila v ekumensko državljansko gibanje, se je kultura smrti, pred katero je papež Janez Pavel II. opozarjal v svoji okrožnici *Evangelij življenja*, uresničila. Kardinal Timothy Dolan je leta 2014 takole razmišljal:

> »Ko prevlada razum, nihče ne izbere splava. Nanj gledamo kot na tragedijo, ki se ji želimo izogniti. Toda razum je tu žal zaslepljen, zaradi silne moči kulture splava. In da, danes je žal tako, da ima splav včasih prednost, v naši izprijeni kulturi splav včasih celo velja za krepostno dejanje. Včasih se o njem razmišlja kot o pravi izbiri. Spregovoriti morate le s pogumnimi ženami – in pogumnimi očeti –, ki pričakujejo otroka z Downovim sindromom. Povedali vam bodo o pritisku, ki ga občutijo, naj tega otroka splavijo. Pripovedova-

> li vam bodo o ljudeh, ki jim prigovarjajo, da bi bilo krepostno splaviti otroka. Danes živimo v kulturi, kjer ima splav včasih prednost. Splav se spodbuja. Splav se zagovarja. In obstajajo ljudje, ki si želijo, da bi splav lahko postal celo predpis – tako kot na Kitajskem.«

Katoličani se razumljivo počutijo nemočne, da bi lahko preprečili nekaj, kar se zdi kot nezadržen plaz v razčlovečenje nerojenega življenja, in obupane, kadar jih krivično obtožijo, da nasprotujejo »pravicam žensk«. Pogosto se zdi, da je preroški glas, ki opozarja na človečnost neme nerojene žrtve – pa naj gre za dvanajst ali dvajset tednov star zarodek, ki ga uničijo z metodo izsesavanja, ali skupek človeških celic v petrijevki, popolno človeško bitje na svoji zgodnji stopnji –, v družbi preprosto preslišan, saj je zanjo preveč moteč. S tem ko družba vso vrednost prelaga na avtonomijo ali možnost odkritja novega zdravila, postaja vse bolj, ne manj, gluha za krike v imenu žrtev, ki nimajo svojega glasu.

Toda zahodna kulturna zgodovina, neizbrisno zaznamovana s krščanstvom, je na koncu usmerjena v razkritje človečnosti žrtve. Tako kot so bili naposled slišani glasovi sužnjev, preganjanih tujcev, trpinčenih gospodinj, invalidov in zlorabljenih otrok, bo na koncu slišan tudi glas tistih, ki so dejansko brez glasu – nerojenih.

Obstajajo številna znamenja, da se zahodna družba končno začenja prebujati iz te gluhote. Raziskava za raziskavo razkriva nelagodje zaradi splošne razširjenosti in pogostosti splava ter cene, ki jo v ZDA plačujejo vse od njegove uzakonitve leta 1973. Sočutje z zarodkom – za razliko od 10 tednov starega otroka v maternici – za zdaj še ni tako očitno. Toda vse to je le vprašanje časa. »Štirideset let že tavamo v puščavi, vendar smo vedno bližje obljubljeni deželi,« je bostonski kardinal Seán O'Malley povedal udeležencem Narodne vigilije za življenje v

ameriški prestolnici Washington januarja 2013. »Mladi Američani bolj podpirajo življenje kot kdaj koli prej.« Raziskava javnomnenjskega inštituta Gallup iz leta 2010 je pokazala, da »podpora za vsesplošno ukinitev splava najhitreje narašča med mladimi odraslimi«, kar je predstavljalo »ostro spremembo v primerjavi s koncem sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ko so starejši občutno pogosteje od mlajših starostnih skupin podpirali prepoved opravljanja umetnih prekinitev nosečnosti«.

Raziskave kažejo, kako 75 odstotkov Američanov ve, da kljub besednim olepšavam, ki ga obdajajo, splav pomeni uboj človeškega življenja. Ključnega pomena je odmik javnega mnenja od splošnega prepričanja, da je splav nujno zlo.

To se je zgodilo s še eno kampanjo v podporo življenju, na čelu katere je bila Cerkev kljub pogosto izredno sovražnemu javnemu mnenju. Katoličani so v devetdesetih letih prejšnjega stoletja podpirali smrtno kazen v približno enakem odstotku (68 odstotkov, sodeč po raziskavi medijske hiše CBS) kot splošna javnost, toda katoličani, ki se redno udeležujejo svete maše, ji danes v večji meri (56 odstotkov, kot je pokazala raziskava javnomnenjskega inštituta Zogby) kot splošna javnost nasprotujejo. Padec splošne podpore smrtni kazni (na 66 odstotkov, sodeč po izsledkih javnomnenjskega inštituta Gallup) kaže vsaj na to, da je pričevanje Cerkve lahko vodilo javnega mnenja.

Papež Frančišek mojstrsko preoblikuje okvire, ko nerojene otroke označuje za žrtve vsesplošne »kulture odmetavanja«. Na srečanju s člani Mednarodne zveze zdravstvenih združenj jeseni 2013 je spregovoril o »vsesplošni uporabniški miselnosti, ki danes zasužnjuje srca in razum mnogih in zahteva izločanje človeških bitij, še posebej, če so telesno ali družbeno šibkejša«. Dodal je:

> »Vsak otrok, ki je, namesto da bi se rodil, krivično obsojen na splav, ima obličje Jezusa Kristusa,

Austen Ivereigh

KAKO ZAGOVARJATI VERO

brez povzdigovanja glasu

Naslov izvirnika: How to defend the faith without raising your voice. Civil responses to catholic hot-button issues

© 2012, 2015 Austen Ivereigh in Kathryn Jean Lopez

© za slovensko izdajo: Družina d. o. o., 2020

Imprimatur: št. 18-19/22, SŠK, msgr. dr. Andrej Saje

Prva izdaja

Prevod: Mojca Masterl Štefanič

Jezikovni pregled: Mojca Pipan

Strokovni pregled: Feliu Torra in Jure Plut

Prelom in oblikovanje: Nika Pfeifer, Družina d. o. o

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Za založbo: Tone Rode

Naklada: 300 izvodov

Tiskano v Sloveniji

Ljubljana, 2022

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-285.2

272:316.653

IVEREIGH, Austen

Kako zagovarjati vero : brez povzdigovanja glasu / Austen Ivereigh ; [prevod Mojca Masterl Štefanič]. - 1. izd. - Ljubljana : Družina, 2022

Prevod dela: How to defend the faith without raising your voice

ISBN 978-961-04-0924-3

COBISS.SI-ID 115337475